



Världsnaturfonden WWF

Ulriksdals Slott
170 81 Solna

Växel: 08 624 74 00
Direkt: 08 624 74 xx
Allmänt: info@wwf.se
username@wwf.se
www.wwf.se

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

li.remissvar@regeringskansliet.se

kopia: li.fjr@regeringskansliet.se

Ulriksdal, 2 september 2025

Remissvar från Världsnaturfonden WWF gällande SOU 2025:50 En ny nationell myndighet för viltförvaltning , LI2025/00934

Sammanfattning

WWF avstyrker förslaget om att inrätta en ny myndighet för viltförvaltning och en ny myndighet för viltförvaltning och vapenfrågor i sin helhet. WWF anser att Naturvårdsverket bör få utökade resurser för att ta ett helhetsansvar för en framtidsinriktad viltförvaltning som balanserar bevarande och brukande.

WWF anser att det saknas en välgrundad analys av samhällsekonomiska konsekvenser, konsekvenser för miljömålen samt en helhetsbedömning av långsiktiga effekter på effektiviteten i miljöarbetet vid bildande av en ny myndighet.

För att få ett välgrundat beslutsunderlag anser vi att man först bör genomföra en utvärdering av hur myndighetsansvaret och ansvarsfördelningen gällande viltförvaltningsfrågor har fungerat, samt identifiera brister –med tanke på att Naturvårdsverket har genomfört ett antal förändringar, sedan Jaktlagsutredningen 2013 ; såsom mer personalresurser, jakt och viltfrågor flyttades till samma avdelning, samt att Strategi för svensk viltförvaltning (2022–2029)togs fram. Statskontoret bedömer att Naturvårdsverket i ”allt väsentligt fullgör sina uppgifter”¹.

Vår utgångspunkt är att viltet har ett egenvärde. Vi anser att förvaltningen bör ha som sitt främsta mål att säkerställa livskraftiga populationer av samtliga arter och deras livsmiljöer samt bevara ekosystemens funktionalitet. Inrättandet av en myndighet försämrar förutsättningarna till en ekosystembaserad viltförvaltning. Det krävs tydliga ramar för att säkerställa att nyttjandet inte sker på bekostnad av biologisk mångfald eller allmänhetens intressen. WWF befarar att ett inrättade av ytterligare en myndighet kommer att försvåra artskyddsarbetet.

Att införa en ny mindre myndighet går också emot regeringens agenda om att minska antalet myndigheter och att dessa fokuserar på sina kärnuppgifter.²

WWF anser att om man går vidare med förslaget om att inrätta en ny myndighet, bör dess kärnuppgifter begränsas till frågor som rör landlevande jaktbart vilt – främja viltet som resurs i ekosystemfunktioner, upplevelseområdet, jakt, livsmedelsproduktionen, förebygga och begränsa skador som vilt orsakar samt ansvara för jägarregistret.

WWF:s övergripande synpunkter

WWF anser att det inte är motiverat att inrätta en ny Viltförvaltningsmyndighet. Vi ser att utredningen skulle tjäna på att ha en tydligare utvärderingsansats.

¹ Statskontoret (2024), *Stärkta förutsättningar för Naturvårdsverket*. SOU 2024:15, s.41.

² <https://www.statskontoret.se/fokusomraden/fakta-om-statsforvaltningen/myndigheterna-under-regeringen/>

A. Synpunkter gällande utredningsprocessen

Utvärdering av det samlade myndighetsansvaret saknas

WWF anser att man först behöver utvärdera hur det samlade myndighetsansvaret och ansvarsfördelningen har fungerat hittills och vilka kvarstående brister som finns.

Statskontoret poängterar i sin rapport att *”många frågor inom miljöområdet är av systemkaraktär och berör flera myndigheter (miljöövervakning, frågor om jakt och vilt etc). Vidare kan helhetsperspektiv och synergier mellan olika verksamheter hos Naturvårdsverket gå förlorade om flera olika uppgifter och funktioner som har varit samlade hos myndigheten bryts ut och flyttas till andra myndigheter. Dessa frågor kan behöva analyseras genom breda och fördjupade analyser, där det finns möjlighet att ta ett helhetsgrepp”*³.

I samband med förra Jaktlagsutredning år 2013 analyserade man först vad som utgjorde problemet, utvärderade myndighetsansvaret utifrån termen viltförvaltning samt avvägningar mellan olika intressen. Likartat arbete borde genomförts även denna gång.

Utvärdering av Naturvårdsverkets organisationsresa sedan 2013 saknas

Som ett svar på kritik i Jaktlagsutredningen från 2013⁴ genomförde Naturvårdsverket flera viktiga åtgärder. Myndigheten anställde ytterligare personal, jakt och viltfrågor flyttades till samma avdelning⁵ och ”Strategi för svensk viltförvaltning” togs fram⁶. Utredningen nämner även att frågan om att främja brukande av vilt som resurs har lagts till i Naturvårdsverkets instruktion⁷. Dock har ingen övergripande utvärdering av åtgärdernas effekter gjorts sedan dess.

En annan utredning visar dock en positiv bild av Naturvårdsverkets genomförande av sitt kärnuppdrag. Statskontoret bedömer att Naturvårdsverket i *”allt väsentligt fullgör sina uppgifter och uppdrag”*; att Naturvårdsverket är *”en välskött myndighet som i huvudsak utför sina uppgifter väl och är ekonomiskt ansvarsfull”*. Regeringskansliet, samverkande myndigheter och målgrupperna anser att Naturvårdsverket *”i stort presterar bra utifrån förutsättningarna.”*⁸ Vidare visar kundundersökningar att Naturvårdsverkets målgrupper generellt har ett stort förtroende för hur myndigheten sköter sitt arbete⁹. Länsstyrelserna är nöjda med det stöd de får från Naturvårdsverket i frågor som rör viltförvaltning.¹⁰

Regeringens styrning av Naturvårdsverket har varit splittrad

Det har framförts kritik mot hur regeringen styr Naturvårdsverket. Statskontoret menar att styrningen är delvis *omfattande, splittrad och ryckig över tid*. Dessutom fungerar Naturvårdsverkets instruktion inte tillräckligt väl som ett verktyg för styrning.¹¹ WWF delar denna oro och ifrågasätter om det skulle lösas genom att vissa uppgifter flyttas.

Naturvårdsverkets arbete skulle kunna bli mer effektivt om den finansiella styrningen blev mer långsiktig. Vi anser att insatser inom natur- och miljöområdet kräver uthållighet över tid. Statskontoret beskriver i sin utvärdering den nuvarande ekonomiska styrningen som både komplex och ryckig¹² – något som motverkar en hållbar och effektiv miljöpolitik. Innan en ny myndighet bildas, bör det utvärderas hur Naturvårdsverket kan ges bättre förutsättningar att utföra sitt uppdrag – med stabil styrning och efterfrågad finansiering.

³ Statskontoret (2024), *Stärkta förutsättningar för Naturvårdsverket*. SOU 2024:15, s.41.

⁴ Jaktlagsutredningen (SOU 2013:71) visade att Naturvårdsverket inriktat sig på att bevara arter på bekostnad av jakt/viltförvaltning och lite hänsyn togs till skador på areella näringarna. Kritiken kom främst från jägar- och markägarorganisationer. Utredningen lyfte också att till följd av den nya processinriktade organisationen, har kompetensen om jakt och vilt splittrats på olika avdelningar och borde samlas på en avdelning.

⁵ Naturvårdsverket har två enheter – Viltförvaltningsenheten och Viltanalysenheten – inom Naturavdelningen.

⁶ Jaktlagsutredningen (SOU 2013:71) angav att det då var 16 årsarbetskrafter som arbetade med jakt- och viltfrågor, jämf med i början på 2025 arbetade sammanlagt 48,3 årsarbetskrafter med viltfrågor utspridda över landet.

⁷ Betänkande av *Utredningen om en ny jakt- och viltvårdsmyndighet*. SOU 2025:50, s.192.

⁸ Statskontoret (2024), *Stärkta förutsättningar för Naturvårdsverket*. Rapport 2024:15, s.7.

⁹ Statskontoret (2024), *Stärkta förutsättningar för Naturvårdsverket*. Rapport 2024:15, s.19.

¹⁰ Betänkande av *Utredningen om en ny jakt- och viltvårdsmyndighet*. SOU 2025:50, s.212.

¹¹ Statskontoret (2024), *Stärkta förutsättningar för Naturvårdsverket*. Rapport 2024:15.

¹² Statskontoret (2024), *Stärkta förutsättningar för Naturvårdsverket*. Rapport 2024:15.

Gedigen konsekvensanalys av inrättande av en ny myndighet saknas

Utredningens genomgång av konsekvenser är begränsad till organisatoriska konsekvenser för ett mindre antal myndigheter samt till en översiktlig redovisning av kostnader. Den saknar en helhetsbedömning av långsiktiga effekter på effektiviteten i miljöarbetet - problematiken kring samordning, kompetensförsörjning och förmågan till helhetssyn i miljöpolitiken - och risk för fragmentering i styrning och ansvar.

Statskontorets utredning av Naturvårdsverket ser till exempel risker med att helhetsperspektivet och synergier mellan olika verksamheter hos Naturvårdsverket kan gå förlorade om flera olika uppgifter flyttas till andra myndigheter. *”Dessa frågor kan behöva analyseras genom breda och fördjupade analyser, där det finns möjlighet att ta ett helhetsgrepp”*, föreslår Statskontoret.¹³

Utredningen lyfter att vissa länsstyrelser befarar att ett uppstartsskede för en ny myndighet kan bromsa eller avbryta pågående utvecklingsarbete. Det uttrycks även oro för att helhetsperspektivet kan gå förlorat om viltförvaltningen skiljs från naturskyddet¹⁴. Dessa farhågor bör tas på allvar och analyseras vidare innan beslut fattas.

WWF anser vidare att förslaget att flytta prövningen av vapentillstånd från Polismyndigheten till en ny viltmyndighet bygger på en felaktig utgångspunkt. Vapentillstånd är en polisiär uppgift med stark koppling till allmän ordning och säkerhet.

B. Risker med förslaget att inrätta en ny myndighet

Lagstiftning och myndighetsförändring ska utvecklas parallellt

WWF vill understryka att en grundläggande orsak till den kritik som riktades mot Naturvårdsverket år 2013 bottnade i en föråldrad och svårtolkad jaktlagstiftning som gör det praktiska arbetet med viltförvaltning utmanande.

Det är viktigt att jaktlagstiftningsutredningen och myndighetsförändringen läggs fram samlat, så att verksamheten kan styras av en uppdaterad och modern jaktlagstiftning som är i linje med aktuella miljömål och inom ramen för hållbart nyttjande.

Risk att försvaga arbete med biologisk mångfald

Myndighetens uppdrag föreslås vara tredelat: att bevara viltarter, bruka viltet som resurs, samt begränsa skador som vilt kan orsaka. Dessa tre fokusområden härstammar från Naturvårdsverkets Strategi för svensk viltförvaltning 2022–2029. I dagsläget hanteras viltförvaltningen av Naturvårdsverket, som även har det övergripande ansvaret för artskyddsarbetet. Att fördela ansvaret för artskydd över flera myndigheter riskerar att ytterligare försvaga ett redan ansträngt och fragmenterat arbete med bevarande av biologisk mångfald. Som exempel kan nämnas fridlysningsreglerna och dess tillämpning i skogen (en del av artskyddet), som har varit omdebatterade under lång tid. En central kritik är brist på samverkan mellan de ansvariga myndigheterna Skogsstyrelsen och Länsstyrelserna¹⁵. Här har insatser för förbättrad samverkan genomförts och att ge ansvar till ännu en myndighet kring artskydd riskerar att komplicera handläggningen av ärenden i en redan laddad fråga. Likartad problematik gäller även jordbruk och havsfrågor vars förvaltning är beroende av ökad samverkan. Även bland länsstyrelserna befarar man att helhetsperspektivet kan gå förlorat om viltfrågor skiljs från naturskyddsfrågor¹⁶. Dock tillfrågades inte länsstyrelserna om huruvida de anser att ansvaret för delar av artskyddsarbetet bör flyttas till en ny myndighet.

¹³ Statskontoret (2024), *Stärkta förutsättningar för Naturvårdsverket*. Rapport 2024:15, s.41.

¹⁴ Betänkande av *Utredningen om en ny jakt-och viltvårdsmyndighet*. SOU 2025:50, s. 214.

¹⁵ Skogsstyrelsen (2023), *Artskydd i skogen – strategier och arbetssätt för förebyggande åtgärder*. Rapport 2023/15, s.22.

¹⁶ Betänkande av *Utredningen om en ny jakt-och viltvårdsmyndighet*. SOU 2025:50, s. 214.

Fördröjning av hanteringen av viktiga frågor

Att etablera en ny myndighet är resurskrävande och innebär bemanning, kompetensbyggande och skapande av rutiner. Detta kan leda till att verksamheten tappar fart, som utredningen lyfter fram.¹⁷ I förslaget lyfts även att vissa länsstyrelser befarar att ett uppstartsskede för en ny myndighet kan leda till att det pågående utvecklingsarbetet saktas ner eller helt stannar av.¹⁸

Fler myndigheter – ökade förvaltningskostnader

Förslaget att inrätta en helt ny myndighet går emot den politiska ambitionen att minska antalet statliga myndigheter. Enligt budgetpropositionen 2025 framgår det tydligt att regeringens inriktning för förvaltningspolitiken är att statsförvaltningen ska vara mer ändamålsenligt organiserad, antalet myndigheter ska minska och kvarvarande myndigheter ska fokusera på kärnuppgifter.¹⁹

Bildande av en ny myndighet kommer leda till att vissa uppgiftsområden hanteras dubbelt på två myndigheter enligt utredningen.

C. WWF:s alternativa lösning gällande översyn av befintliga strukturer

WWF anser att utmaningarna inom viltförvaltningen kan hanteras mest effektivt genom att tillföra ytterligare resurser till Naturvårdsverket, som i dagsläget ansvarar för viltförvaltning. Naturvårdsverket framhåller i sitt budgetunderlag 2026-2028 behov av ytterligare 32 milj SEK under 2026 på anslagspost 1:3.²⁰ Beloppet kan komma att öka ytterligare i samband med att uppdraget att minska vargstammen påbörjas. Naturvårdsverket framhåller också att viltförvaltningen skulle behöva öka med 6 årsarbetskrafter, en viltjurist och förvaltningsjurist.

Vi anser även att ansvarsfördelningen mellan befintliga myndigheter behöver tydliggöras. Några av utgångspunkterna i den förvaltningspolitiska propositionen är att ansvars- och uppgiftsfördelningen mellan myndigheter bör vara tydlig, att myndigheter som regel inte bör ha överlappande uppgifter och att rollkonflikter inom en enskild myndighet bör undvikas²¹.

WWFs synpunkter på konkreta förslag i utredningen

Kapitel 4. Den nya myndigheten för viltförvaltning

4.1 En ny myndighet ska bildas

WWF avstyrker förslaget om att inrätta en ny viltförvaltningsmyndighet i sin helhet. Se WWF:s inledande synpunkter. Vi anser att det är mer kostnadseffektivt att stärka Naturvårdsverket finansiellt samt tydliggöra Naturvårdsverkets roll inom viltförvaltning.

Alternativ 1, att inrätta en ny myndighet för enbart viltförvaltning

4.2 Viltförvaltningsmyndigheten

WWF avstyrker förslaget om att inrätta en ny viltförvaltningsmyndighet i sin helhet. Se WWF:s inledande synpunkter.

Direktivet angående utredningens uppdrag har varit tydligt. Nämligen att utreda hur en ny myndighet ska se ut, inte om den ska bildas, och förslagen är därför presenterade utifrån det.

WWF anser dock att det är centralt att analysera om och vilka problem som finns med dagens viltförvaltning och vad som då skulle vara den bästa och mest effektiva lösningen.

WWF anser att ett gediget beslutsunderlag måste utgå från en utvärdering av hur det samlade myndighetsansvaret och ansvarsfördelningen har fungerat hittills och vilka kvarstående brister som finns, ta fram en fördjupad och välgrundad analys av såväl de samhällsekonomiska konsekvenserna som konsekvenserna för miljömålen om en ny myndighet ska inrättas, samt invänta slutsatser från Jaktlagstiftningsutredningen.

¹⁷ Betänkande av Utredningen om en ny jakt- och viltvårdsmyndighet. SOU 2025:50, s. 434.

¹⁸ Betänkande av Utredningen om en ny jakt- och viltvårdsmyndighet. SOU 2025:50, s. 214.

¹⁹ <https://www.statskontoret.se/fokusomraden/fakta-om-statsforvaltningen/myndigheterna-under-regeringen/>

²⁰ Betänkande av Utredningen om en ny jakt- och viltvårdsmyndighet. SOU 2025:50, s.194-195.

²¹ Proposition 2009/10:175. Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt, s. 72.

Att inrätta en ny myndighet är en resurskrävande åtgärd, och det tar tid innan bemanning, kompetens och rutiner är på plats, vilket leder till att verksamheten tappar fart²². WWF anser att det är mer kostnadseffektivt att stärka befintliga strukturer.

WWF anser att Naturvårdsverket fortsatt bör ha huvudansvar för viltförvaltningsfrågorna, men få mer resurser och ett förtydligat uppdrag, samt att man även justerar ansvar för andra myndigheter. Utredningen från i våras lyfte att Naturvårdsverket har en central roll i miljöarbetet och ska vara pådrivande, stödjande och samlande vid genomförandet av miljöpolitiken²³. Naturvårdsverket har gått från att ha ett mer operativt ansvar för uppgifter kopplade till tillsyn, naturvård, provning och miljöövervakning till att få ett mer övergripande samordnande och vägledande ansvar i takt med att många operativa uppgifter decentraliserades.²⁴ Det är viktigt att den samordnande och vägledande rollen bevaras.

4.3 Viltförvaltningsmyndighetens övergripande uppgifter

WWF avstyrker förslaget. WWF ser en stor utmaning i att en ny myndighet får artskyddsansvaret för alla vilda däggdjur och fåglar; vi ser en risk att det skulle splittra upp arbetet med artskydd och skapa ett mer ineffektivt artskyddsarbete generellt, även om det skulle kunna finnas fördelar för jaktbart vilt. Det finns en stor risk att artskydd prioriteras ner till förmån för andra intressen.

WWF anser att om man går vidare med förslag på en ny myndighet, bör uppgifterna vara avgränsat till landlevande jaktbart vilt, främja viltet som resurs samt förebygga och begränsa skador.

4.4 Ansvar för artbevarande och artskydd

WWF avstyrker förslaget. Naturvårdsverket ska ha kvar ansvaret att ge länsstyrelserna vägledning om artskydd för vilda däggdjur och fåglar.

WWF anser att för att nå målen i Konventionen om biologisk mångfald (CBD) och EU:s strategi för biologisk mångfald – där Sverige senast 2030 ska skydda minst 30 % av landytan, varav 10 % strikt – krävs ett helhetsperspektiv. Arter måste skyddas i samspel med sina livsmiljöer, och arbetet med skyddade områden måste ske utifrån ett landskapsperspektiv. Att flytta artskyddet till en helt ny myndighet med viltförvaltning i fokus riskerar att fragmentera naturvårdsarbetet, försvaga skyddet för hotade arter, försvaga åtgärdssamordningen och skapa otydlighet i ansvarsfördelningen.

Länsstyrelserna är nöjda med det stöd de får från Naturvårdsverket i frågor som rör viltförvaltning.²⁵ Det uttrycks även oro för att helhetsperspektivet kan gå förlorat om viltförvaltning skiljs från naturskydd.²⁶

WWF ser också en risk att artskyddsfrågor kan splittras och att den vetenskapliga grunden för skydd och förvaltning av vilt blir mindre styrande. Det är viktigt att adaptiv förvaltning upprätthålls när det gäller alla arter och att artskyddet inte urholkas.

Sist men inte minst har nyttjandeintressen haft traditionellt stark representation i viltförvaltningssystemet. Att flytta artskyddsfrågorna till en ny myndighet kan leda till att beslut fattas på bekostnad av långsiktigt artbevarande.

4.5 Arbete mot invasiva främmande viltarter

WWF avstyrker förslaget. Naturvårdsverket ska ansvara för åtgärder mot invasiva arter.

²² Betänkande av Utredningen om en ny jakt-och viltvårdsmyndighet. SOU 2025:50, s. 434.

²³ Betänkande En effektivare organisering av mindre myndigheter. SOU 2025:13, s.273.

²⁴ Statskontoret (2024), Stärkta förutsättningar för Naturvårdsverket. Rapport 2024:15, s.15.

²⁵ Betänkande av Utredningen om en ny jakt-och viltvårdsmyndighet. SOU 2025:50, s.212.

²⁶ Betänkande av Utredningen om en ny jakt-och viltvårdsmyndighet. SOU 2025:50, s. 214.

WWF anser att eftersom länsstyrelser och jägarkåren ofta är involverade i praktiska åtgärder mot invasiva arter – exempelvis mink eller mårddhund – kan det vara effektivt med vägledning från en jaktkunnig myndighet. Men det är Naturvårdsverket som tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten har det nationella samordningsansvaret för invasiva främmande arter. Naturvårdsverket ansvarar vidare för rapportering till EU-kommissionen, enligt EU-förordningen (1143/2014). Det är viktigt att arbetet sker holistiskt på en och samma myndighet.

WWF anser att arbetet mot invasiva arter kräver tvärspektoriell samverkan. – Om olika myndigheter ger vägledning för olika artgrupper ökar risken för varierande tolkningar av lagstiftningen, skilda metoder och målkonflikter.

En förändrad ansvarsfördelning kan också leda till att ansvaret för åtgärder mot invasiva viltarter återgår från nationell myndighet till länsstyrelserna, vilket är huvudregeln. Det skulle vara olyckligt i en situation, där skyndsam och samordnad åtgärdsverksamhet är avgörande – särskilt mot arter som rör sig snabbt, som till exempel mårddhund. Det riskerar att strida mot förordning (EU) nr 1143/2014 som lyfter artikel 17.2 om att medlemsstaterna ska vidta *effektiva* åtgärder mot invasiva arter som omfattas av krav på utrotning enligt artikel 16.

4.6 Ansvar för CITES, konventionen om handel med hotade arter

WWF avstyrker förslaget.

CITES omfattar alla djur, växt -och svamparter vars överlevnad kan hotas av internationell handel – inte bara viltlevande däggdjur och fåglar. Konventionen gäller även marina däggdjur, fiskar, groddjur, kräddjur, ryggradslösa djur, växter och svampar, vilket innebär ett betydligt bredare artansvar än vad en ny myndighet rimligen kan eller bör hantera.

CITES-frågor kräver ofta restriktiva beslut och avslag baserade på vetenskaplig grund, och därför menar WWF att frågorna inte skulle ges samma tyngd inom en myndighet där förvaltningsintressen riskerar att prioriteras. Naturvårdsverket, Havs- och Vattenmyndigheten och Naturhistoriska riksmuseet har byggt upp en bred kompetens med miljörättslig och ekologisk tyngd; kring hela artens ekologi och hotbild – inte enbart ur ett viltförvaltningsperspektiv.

Vidare menar WWF att eftersom Naturvårdsverket redan ansvarar för den nationella rödlistan, åtgärdsprogram för hotade arter, art- och habitatdirektivet och EU-rapporteringen enligt detta direktiv, så bör även CITES vara samordnat med detta arbete, vilket möjliggör en mer effektiv och sammanhållen styrning av art- och naturvården.

4.7 Främja brukande av vilt som resurs

WWF avstyrker förslaget om att inrätta en ny myndighet för viltförvaltning. Men om man går vidare med förslaget om att inrätta en ny myndighet, tillstyrker WWF förslaget.

Enligt utredningens förslag ska Viltförvaltningsmyndigheten överta frågor som rör jakt och vilt enligt jaktlagstiftningen, liksom uppgiften att främja viltet som en resurs. En sådan ansvarsöverföring kan bidra till en mer samlad och tydlig förvaltning av jaktfrågor och underlätta samverkan med berörda aktörer, såsom länsstyrelser, jägare och markägare.

Vidare vill WWF betona vikten av att lyfta fram fler ekosystemtjänster än enbart jakt. Naturturism, fågel- och viltskådning och andra former av upplevelsebaserat friluftsliv bör ges en självklar plats i viltförvaltningen.

4.8 Verka för att förebygga och begränsa skador som orsakats av vilt

WWF avstyrker förslaget om att inrätta en ny myndighet för viltförvaltning. Men om man går vidare med förslaget om att inrätta en ny myndighet, tillstyrker WWF förslaget. Se även 9.5.5.

Utredningen föreslår att en ny myndighet ska verka för att förebygga och begränsa skador som orsakas av vilt och i denna uppgift samverka med Skogsstyrelsen, Jordbruksverket och

länsstyrelserna. WWF anser att det även bör läggas vikt vid att brukaren tar ansvar för att bedriva sin verksamhet på ett sätt som minimerar risken för skador.

WWF saknar Havs- och vattenmyndigheten samt Naturvårdsverket i listan av myndigheter att samverka med. WWF anser att samverkan med Sametinget är viktigt i frågor om rennärningen.

4.9 Ansvar för marina däggdjur

WWF avstyrker förslaget. Utredningen föreslår att föra över ansvaret för marina däggdjur från Havs- och vattenmyndigheten till Viltförvaltningsmyndigheten.

För det första är marina däggdjur (såsom säl och tumlare) en integrerad del av havsmiljön och påverkas direkt av förändringar i ekosystemets tillstånd, såsom fisketryck, klimatförändringar, miljögifter och störningar från mänsklig verksamhet. Havs- och vattenmyndigheten har ett tydligt uppdrag att förvalta hela havsmiljön ur ett ekosystemperspektiv, vilket innebär att skydd och förvaltning av arter som säl och tumlare ska vägas in i bredare marina bevarandeinsatser. Att lyfta ut dessa arter till en myndighet med fokus på landlevande vilt riskerar att fragmentera förvaltningen och försvaga helhetsperspektivet för den marina miljön.

Detta är särskilt oroande då östersjötummlaren är listad som akut hotad i svenska rödlistan, samt i IUCN:s och HELCOMs rödlistor. Arten omfattas dessutom av EU:s art- och habitatdirektiv genom bilaga II och IV, vilket innebär strikt skydd och krav på särskilda bevarandeområden. Sverige har dessutom ett särskilt ansvar att förbättra östersjötummlarens bevarandestatus, då huvuddelen av populationen lever i svenska vatten.

För det andra kräver ekosystembaserad förvaltning kunskap om samspel mellan de marina däggdjuren och omgivande miljö, inklusive födotillgång, habitatkvalitet och påverkan från mänskliga aktiviteter såsom fiske och sjöfart. Det skulle bli mycket utmanande att leva upp till regeringens havsmiljöpolitik om ansvaret för marina däggdjur flyttas.

Dessutom har Sverige åtagit sig att leva upp till den globala Konventionen om biologisk mångfald (CBD) och ska leva upp till EU:s strategi för biologisk mångfald. Det innebär bland annat att Sverige ska nå målen om minst 30% marina skyddade områden, varav 10% strikt skyddade, till 2030. De marina däggdjuren måste tas i beaktande vid utvärdering och implementering av marint områdesskydd.

Det är länsstyrelserna som förvaltar de marina områdesskydden med stöd från Havs- och Vattenmyndigheten. Att länsstyrelserna ska samverka med en till myndighet kommer minska effektiviteten då det finns risk att myndigheter kommer tolka och tillämpa direktiv olika.

Vi ser att det finns en stor risk att en flytt av ansvaret kan medföra ett försvårat arbete. Processer, så som tillståndprocesser och etablering och förvaltning av marina skyddade områden, tar redan lång tid och om ansvaret för marina däggdjur flyttas ifrån Havs- och vattenmyndigheten så riskerar processerna förlängas ytterligare.

Statskontoret föreslår samtidigt att regeringen ber Naturvårdsverket och Havs- och Vattenmyndigheten att utreda och lämna förslag som möjliggör en flytt av ansvaret för vissa vattenrelaterade frågor från Naturvårdsverket till Havs- och Vattenmyndigheten²⁷.

4.10 EU-arbete och annat internationellt arbete

WWF avstyrker förslaget. Utredningen föreslår att Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten ska kartlägga huvudansvaret för de olika internationella och europeiska arbetsgrupperna och konventionerna.

WWF anser att det är viktigt att undersöka det. Sverige är bundet av EU:s art- och habitatdirektiv, fågeldirektivet samt internationella konventioner (ex. Bernkonventionen, CITES). Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten har lång erfarenhet av att

²⁷ Statskontoret (2024), *Stärkta förutsättningar för Naturvårdsverket*. Rapport 2024:15, s.8.

implementera dessa, däremot ny myndighet skulle behöva bygga upp denna kompetens, vilket kan skapa rättsosäkerhet och fördröjningar.

Art- och habitatdirektivet omfattar både arter och livsmiljöer, och det övergripande ansvaret för genomförandet ligger idag på Naturvårdsverket som också ansvarar för att samordna och driva arbetet med att implementera direktivets krav nationellt. Att föreslå en uppdelning där vilda djur och fåglar hanteras av en myndighet, medan övriga arter och habitat ligger kvar hos Naturvårdsverket, kan skapa byråkrati, dubbelarbete och en fragmenterad förvaltning.

Flera av de arter som föreslås omfattas av den nya Viltförvaltningsmyndighetens ansvar, som marina däggdjur och flyttfåglar, är skyddade under Konventionen om migrerande arter (CMS). Dessa åtaganden kräver från Sverige vetenskaplig expertis, internationell samordning och ett tydligt naturvårdsperspektiv, vilket ligger inom Naturvårdsverkets uppdrag och kompetens.

WWF anser att flytta ansvaret till en myndighet med primärt fokus på viltförvaltning riskerar att försvaga Sveriges möjligheter att leva upp till sina internationella förpliktelser. Det kan också leda till att frågor om bevarande och ekologisk långsiktighet trängs undan av mer kortsiktiga mål med svag ekologisk förankring. För att säkerställa att CMS-arterna förvaltas i linje med konventionens krav, bör ansvaret även fortsättningsvis ligga kvar hos Naturvårdsverket, som har mandat och kapacitet att arbeta med helheten, från habitatvård till internationell rapportering.

4.11 Arbete inom miljömålssystemet

WWF avstyrker förslaget om att inrätta en ny myndighet för viltförvaltning. Men om man går vidare med förslaget om att inrätta en ny myndighet, tillstyrker WWF förslaget.

WWF ser positivt på att Naturvårdsverket ska ha kvar fortsatt ansvar för flera relevanta miljömål inklusive det 16:e miljökvalitetsmålen om biologisk mångfald. Utredningen från i våras lyfte att Naturvårdsverket har en central roll i miljöarbetet och ska vara pådrivande, stödjande och samlande vid genomförandet av miljöpolitiken²⁸.

4.12 Kunskapsunderlag och stöd till forskning

WWF avstyrker förslaget om att inrätta en ny myndighet för viltförvaltning. Men om man går vidare med förslaget om att inrätta en ny myndighet, tillstyrker WWF förslaget.

WWF anser att det är viktigt att forskning om vilt omfattar såväl naturvetenskapliga som samhällsvetenskapliga och humanistiska perspektiv, inklusive frågor om viltet i samhället, acceptans och konflikthantering. WWF ser gärna större statliga satsningar på forskning på icke-jaktbara däggdjursarter.

4.12.1 Delaktighet i fördelning av medel till miljöforskningsprojekt

WWF avstyrker förslaget om att inrätta en ny myndighet för viltförvaltning. Men om man går vidare med förslaget om att inrätta en ny myndighet, tillstyrker WWF förslaget.

WWF anser att Naturvårdsverket ska fortsätta hantera anslaget 1:5 för Miljöforskning inom utgiftsområde 20. Det är positivt att Viltförvaltningsmyndigheten är delaktig i arbetet.

4.12.2. Fördela forskningsmedel ur viltvårdsfonden

WWF avstyrker förslaget om att inrätta en ny myndighet för viltförvaltning. Men om man går vidare med förslaget om att inrätta en ny myndighet, tillstyrker WWF förslaget. WWF anser att Viltförvaltningsmyndigheten ska fördela forskningsmedel ur viltvårdsfonden.

4.12.xx. Ett nytt anslag för viltförvaltning

WWF avstyrker förslaget om att inrätta en ny myndighet för viltförvaltning. Men om man går vidare med förslaget om att inrätta en ny myndighet, tillstyrker WWF förslaget.

WWF anser att det är viktigt att Viltförvaltningsmyndighetens utgifter inte belastar 1:3 anslaget, utan det ska hanteras i egen budgetpost. Anslag 1:3 (Åtgärder för värdefull natur) är redan hårt

²⁸ Betänkande En effektivare organisering av mindre myndigheter. SOU 2025:13, s.273.

belastat och om viltförvaltningsutgifter tas ur samma pott riskerar detta att tränga undan viktiga naturvårdsåtgärder som krävs för att nå såväl nationella miljökvalitetsmål som internationella åtaganden enligt exempelvis EU:s biodiversitetsstrategi.

En separat budgetpost i statsbudgeten möjliggör bättre uppföljning, transparens och ansvarstagande, vilket är särskilt viktigt vid etablering av en ny myndighet. Det blir lättare att särskilja mellan medel avsedda för viltförvaltningsändamål och de som är avsedda för artbevarande, restaurering av livsmiljöer och andra naturvårdsinsatser.

4.13 Utbetala ekonomiska bidrag och ersättningar

WWF avstyrker förslaget om att inrätta en ny myndighet för viltförvaltning. Men om man går vidare med förslaget om att inrätta en ny myndighet, tillstyrker WWF förslaget. Se även 4.12.2.

WWF ser positivt på att Viltförvaltningsmyndigheten ska ansvara för Viltvårdsfonden under förutsättning att en expertkommitté med bland annat representant från Naturvårdsverket bildas.

4.14 Vissa uppgifter som gäller civila skjutbanor

WWF avstyrker förslaget om att inrätta en ny myndighet för viltförvaltning. Men om man går vidare med förslaget om att inrätta en ny myndighet, tillstyrker WWF förslaget. Se även 6.9.

WWF anser att det är ändamålsenligt att ge länsstyrelserna ansvar för tillståndsprövning och besiktning av civila skjutbanor. Länsstyrelserna har ett större helhetsperspektiv då företeelsen med skjutbanor omfattar alltifrån miljöfrågor till civil och militär beredskap samt det sociala perspektivet med fritidsverksamheter. Eftersom skjutbanor kan ha lokal miljöpåverkan – genom buller, markföroreningar eller påverkan på naturvärden – är det logiskt att samma myndigheter som ansvarar för annan miljötillsyn hanterar även dessa ärenden.

Vidare finns det redan inarbetade samverkansformer mellan länsstyrelser, kommuner och räddningstjänst, vilket möjliggör heltäckande tillsyn av skjutbanor utifrån säkerhet och miljö.

4.15. Rätt att utfärda föreskrifter

WWF avstyrker förslaget delvis. Utredningen föreslår att Viltförvaltningsmyndigheten ska ta över rätt att utfärda alla föreskrifter som rör viltförvaltning samt marina däggdjur.

WWF anser att rätten att utfärda föreskrifter inom artskyddsfrågor samt marina däggdjur ska ligga kvar på Naturvårdsverket respektive Havs- och vattenmyndigheten.

Naturvårdsverket arbetar med helhetssyn på biologisk mångfald, ekosystemtjänster och klimatanpassning. Deras beslut vägs mot hela miljömålssystemet och Naturvårdsverket har också ett uppdrag att prioritera bevarande enligt internationella åtaganden.

Havs- och vattenmyndigheten har specialkompetens inom marina ekosystem och påverkan från till exempel fiske, föroreningar och klimatförändringar. Att flytta föreskriftsrätten till en myndighet som främst hanterar landlevande arter innebär att marina frågor riskerar att nedprioriteras eller hanteras utan rätt kontext.

4.16 Ansvar för vissa register

4.16.1 Jägarregistret och tillhörande e-tjänst

WWF avstyrker förslaget om att inrätta en ny myndighet för viltförvaltning. Men om man går vidare med förslaget om att inrätta en ny myndighet, tillstyrker WWF förslaget.

4.16.2 Rovdjursdatabasen Rovbase

WWF avstyrker förslaget. Utredningen föreslår att Viltförvaltningsmyndigheten bör få ett bemyndigande från regeringen att tillhandahålla Rovbase²⁹ med Miljödirektoratet i Norge.

WWF anser att Naturvårdsverket redan har ett samlat och välfungerande ansvar för områdesskydd, restaurering, och miljöövervakning. Mot den bakgrunden är det konsekvent att

²⁹ På Rovbase.se visas uppgifter från rovdjursinventeringar, besiktningar av skador orsakade av rovdjur och om rovdjur som fällt vid jakt eller som dött av annan orsak. Uppgifterna rör främst de stora rovdjuren björn, järv, lodjur och varg.

Rovbase även fortsatt bör ligga kvar som ansvarsområde hos Naturvårdsverket, särskilt om artskyddsfrågorna såsom WWF föreslår i 4.4 ska vara kvar där.

Rovbase är ett centralt verktyg i arbetet med övervakning, bevarande och uppföljning av stora rovdjur, vilket är en direkt del av art- och habitatdirektivets genomförande i Sverige. Att flytta Rovbase till en ny myndighet med smalare inriktning på viltförvaltning riskerar att fragmentera naturvårdsarbetet. Det kan leda till försvårad samordning av åtgärder för hotade arter och i värsta fall brister i datakvalitet och rättssäker dokumentation. Det finns också en risk för att rapporteringen till EU enligt art- och habitatdirektivet försvåras eller förloras i kvalitet.

4.18 Det förebyggande arbetet mot jaktbrott och tillsyn enligt jaktlagen bör utredas

WWF avstyrker förslaget om att inrätta en ny myndighet för viltförvaltning. Men om man går vidare med förslaget om att inrätta en ny myndighet, tillstyrker WWF förslaget. WWF ser positivt på att detta lyfts fram, då det är avgörande att det förebyggande arbetet bedrivs myndighetsövergripande och effektivt. Att utreda och tydliggöra ansvarsfördelningen kring tillsyn enligt jaktlagen samt samordningen mellan berörda myndigheter är en viktig del för att stärka rättssäkerheten och effektiviteten i arbetet mot jaktbrott.

4.19 Ledningsform och olika typer av råd

WWF avstyrker förslaget om att inrätta en ny myndighet för viltförvaltning. Men om man går vidare med förslaget om att inrätta en ny myndighet, tillstyrker WWF förslaget.

Alternativ 2 att inrätta en ny myndighet för viltförvaltning och vapen

4.22. En myndighet för viltförvaltning och vapen.

WWF avstyrker förslaget i sin helhet. WWF anser att frågan om att flytta prövning av vapentillstånd från Polismyndigheten till en ny myndighet bygger på en felaktig premis. Vapentillståndansökningar är en tydligt polisiär uppgift med koppling till allmän ordning och säkerhet, och bör därför fortsatt hanteras av Polismyndigheten. Det är endast Polisen som har tillgång till spaningsregister och underrättelseregister och jägare/målskyttar behöver kontrolleras mot dessa register. Om ansvaret flyttas, kommer det inte frigöra tid, utan snarare innebära ytterligare omställningskostnader och risk för dubbelarbete.

Dessutom har handläggningstiderna för vapentillstånd hos Polismyndigheten minskat, vilket framgår i utredningen: Det finns därmed inget akut behov av organisatoriska förändringar. Istället bör redan vidtagna åtgärder få fortsatt stöd och utveckling inom befintliga strukturer.

5 Vapenärenden

5.11.1 Polismyndigheten ska fortsatt ansvara för alla vapenärenden

WWF avstyrker förslaget om att inrätta en ny myndighet för viltförvaltning. Men om man går vidare med förslaget om att inrätta en ny myndighet, tillstyrker WWF förslaget.

5.11.2 Förslag: Alla vapenärenden förs över till den nya myndigheten

WWF avstyrker förslaget. Se 4.22.

6 Tillstånd för civila skjutbanor

6.9 Viltförvaltningsmyndigheten och länsstyrelserna bör överta ansvar

WWF avstyrker förslaget om att inrätta en ny myndighet för viltförvaltning. Men om man går vidare med förslaget om att inrätta en ny myndighet, tillstyrker WWF förslaget. Se 4.14.

7. Trafikskadat vilt

7.6.3 Trafikverket bör ta över Polismyndighetens ansvar för eftersöksverksamheten

WWF tillstyrker förslaget, oavsett om en ny myndighet bildas eller inte. Utredningen föreslår att regeringen ska ge Polismyndigheten och Trafikverket i uppdrag att gemensamt utreda och föreslå hur ansvaret för eftersök av vilt som varit inblandat i sammanstötning med motorfordon

eller spårbunden trafik, ska överföras från Polismyndigheten till Trafikverket. Det är viktigt att uppdraget får en resursförstärkning – något som har varit en återkommande diskussionspunkt i tidigare försök att föra över ansvaret till Trafikverket. WWF ser positivt på att frågan nu föreslås utredas mer systematiskt, särskilt med tanke på behovet av tydligt ansvar och samordning för att säkerställa ett effektivt eftersöksarbete.

8 Statens vilt

8.4 Polismyndighetens uppgift att ta emot anmälningar om statens vilt, omhänderta och överlämna viltet till SVA och Naturhistoriska riksmuseet ska tas över av länsstyrelserna.

WWF tillstyrker förslaget, oavsett om en ny myndighet bildas eller inte.

9 Skador som orsakats av vilt

9.5.2 Skogsstyrelsen, Jordbruksverket, länsstyrelserna och viltförvaltningsdelegationerna ska verka för att förebygga och begränsa viltskador.

WWF tillstyrker förslaget, oavsett om en ny myndighet bildas eller inte.

9.5.3 Statistiken över skador som orsakas av vilt ska förbättras

WWF tillstyrker förslaget, oavsett om en ny myndighet bildas eller inte.

9.5.5 Intresseorganisationer ska erbjudas bidra i arbetet

WWF avstyrker förslaget. Se även 4.8.

Förslaget innebär att Viltförvaltningsmyndigheten ska förebygga och begränsa skador orsakad av vilt i samråd med endast *näringarnas och jägarnas* organisationer. WWF anser att även *miljö- och naturvårdsorganisationer* ska inkluderas och bidra med kompetensen och erfarenheten.

9.5.6 Viltförvaltningsmyndigheten ska ta över arbetet med förvaltningsverktyg

WWF avstyrker förslaget om att inrätta en ny myndighet för viltförvaltning. Men om man går vidare med förslaget om att inrätta en ny myndighet, tillstyrker WWF förslaget.

Förslaget innebär att Viltförvaltningsmyndigheten ska få ansvar för att, tillsammans med länsstyrelserna och Sametinget, utveckla förvaltningsverktyg för att balansera fastställd toleransnivå, hållbar rennärning och gynnsam bevarandestatus för stora rovdjur.

WWF ser positivt på att ansvaret ska ligga hos en myndighet med helhetsansvar för viltförvaltning. Det kan skapa bättre överblick, stärka samordningen mellan olika aktörer och bidra till hållbar hantering av målkonflikter mellan rennärning och rovdjursbevarande. Genom att ge Viltförvaltningsmyndigheten ett mandat att samordna och utveckla förvaltningsverktyg – i samverkan med länsstyrelser och Sametinget – skapas förutsättningar för att väga in både ekologiska och socioekonomiska perspektiv. Naturvårdsverket bör också vara med i arbetet.

WWF anser att det även bör läggas vikt vid att brukaren tar ansvar för att bedriva sin verksamhet på ett sätt som minimerar risken för skador.

10 Konsekvenser av förslaget att bilda en ny myndighet

Utredningens konsekvensanalys är begränsad till organisatoriska konsekvenser för ett fåtal myndigheter, en översiktlig redovisning av kostnader och generella frågor som villkor för små företag, sysselsättning och brottsförebyggande arbete³⁰. Denna ger en osäker beslutsgrund.

WWF anser att en fördjupad analys av samhällsekonomiska konsekvenser som -inkl fragmentering i styrning och ansvar-samt effekterna för miljömålen behöver tas fram innan beslut fattas om att inrätta en ny myndighet. Till skillnad från det aktuella förslaget, inkluderade 2013 års utredning samtliga dessa aspekter, vilket gav den en mer solid grund.

³⁰ Betänkande av *Utredningen om en ny jakt-och viltvårdsmyndighet*. SOU 2025:50, s. 455–456.

Etableringen av en ny myndighet är en kostsam och tidskrävande process. Uppstarten kräver omfattande resurser för lokaler, IT-system, ledning och administration. Samtidigt dröjer det ofta flera år innan verksamheten når full effektivitet. Tidigare erfarenheter visar att nybildade myndigheter ofta präglas av hög personalomsättning, otydliga mandat och bristande samordning vilket kan leda till ineffektivitet och rättsosäkerhet i beslutsfattandet. Istället bör Naturvårdsverket ges stärkt mandat och tillräckliga resurser för att utveckla sitt uppdrag.

Att inrätta en ny myndighet innebär inte bara administrativa och ekonomiska omställningar, utan försämrar också samordning, kompetensförsörjning och möjlighet till en helhetssyn inom miljöpolitiken. Utan en grundlig analys finns en risk för negativa konsekvenser – både för myndighetsstrukturen och för miljön i stort. Statskontoret poängterar att *”helhetsperspektiv och synergier mellan olika verksamheter hos Naturvårdsverket kan gå förlorade om flera olika uppgifter och funktioner som har varit samlade hos myndigheten bryts ut och flyttas till andra myndigheter. Dessa frågor kan behöva analyseras genom breda och fördjupade analyser, där det finns möjlighet att ta ett helhetsgrepp”*³¹.

Utredningen lyfter att vissa länsstyrelser befarar att ett uppstartsskede för en ny myndighet kan bromsa eller avbryta pågående utvecklingsarbete. Det uttrycks även oro för att ett helhetsperspektiv kan gå förlorat om viltförvaltning skiljs från naturskydd³². Dessa farhågor bör tas på allvar och analyseras vidare innan beslut fattas.

WWF anser vidare att prövningen av vapentillstånd borde ligga kvar på Polismyndigheten. En sådan överflyttning till en ny myndighet skulle medföra risk för dubbelarbete och minskad effektivitet. Dessutom framgår det av utredningen att handläggningstiderna redan har förbättrats hos Polismyndigheten, vilket talar emot behovet av organisatorisk förändring.

Slutligen fokuserar kapitel 10 i utredningen i huvudsak på konsekvenser för ett begränsat antal myndigheter. WWF menar att även Sametinget, Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) och Naturhistoriska riksmuseet bör omfattas av analysen, då även dessa aktörer berörs av förändringarna.

För Världsnaturfonden WWF

Gustaf Lind, Generalsekreterare

Jana Frolén, senior programsamordnare stora rovdjur

För pressfrågor: Benny Gäfvert, expert stora rovdjur

070-518 11 71, benny.gafvert@wwf.se

³¹ Statskontoret (2024), *Stärkta förutsättningar för Naturvårdsverket*. SOU 2024:15, s.41.

³² Betänkande av *Utredningen om en ny jakt-och viltvårdsmyndighet*. SOU 2025:50, s. 214.